

Landsbygds-och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
Ert diarienummer LI 2024/ 01638

Remissvar från Gård & Djurhälsan på betänkandet

SOU 2024:56 Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd

Gård & Djurhälsan tackar för möjligheten att få svara på remissen. Vi ser positivt på att utredningen betonar att det finns många faktorer som påverkar konkurrenskraften för svenska animalieproducenter och att djurskyddskraven enbart är en liten faktor i sammanhanget och ser gärna att man fortsätter att arbeta med ett helhetsperspektiv för att stärka konkurrenskraften i animalieproduktionen. Gård & Djurhälsan ser också att djurskyddskraven stärker konkurrenskraften genom att öka förtroendet för svenskt kött.

Vårt remissvar omfattar de djurslag som berör Gård & Djurhälsans verksamhet för gris, nötkreatur och får/lamm. Vårt yttrande omfattar därmed inte synpunkter på de förslag som berör fjäderfä eller andra förslag som inte har en koppling till vår verksamhet.

Nedan återges förslagen numrerade efter de kapitel som anges i utredningen. **Gård & Djurhälsans synpunkter anges i fet stil efter förslaget.**

4.10 Konkurrenskraft och djurskydd. Områden utanför djurskyddsområdet

- Regeringen tar initiativ till en översyn i syfte att föreslå höjda ersättningsnivåer till djurägarna för rovdjursavvisande stängsel inklusive underhåll och stängsling. Även ersättningen för skadade, saknade och dödade djur behöver ses över och höjas. Översynen genomförs av Naturvårdsverket som tar beslut om rekommendationer för ersättningar och bidrag ur viltskadeanslaget. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Regeringen ger Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, och Jordbruksverket i uppdrag att utreda möjligheten och konsekvenserna av att:
 - Införa ersättning till djurägarna för förebyggande smittskyddsåtgärder samt utöka de offentliga ersättningarna för produktionsförluster, förstörda inventarier och sanering vid sjukdomsutbrott enligt epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658) och lagen om provtagning på djur med mera (2006:806). **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget. Gård & Djurhälsan är positiva till att införa flera och högre ersättning till djurägare för förebyggande smittskyddsåtgärder och investeringar för att öka smittskyddet. Vi ser möjligheter till att utveckla investeringsstödet för nybyggnationer men även ersättning till den enskilda djurägaren för investeringar som medför förbättrat smittskydd i befintliga stallar.**
 - Ta bort undantaget i zoonosförordningens 7 § för ersättning vid utbrott av salmonella till djurägare som årligen köper in mer än 150 nötkreatur från fler än fem besättningar under en tolv månaders period. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget. Vi ser att förslaget är en naturlig del i det pågående arbetet med att ta fram en ny hantering av salmonella på gård.**
 - Införa ersättning till grisföretagare för smittskydds-förebyggande merkostnader för att uppnå ASF-nivå (Afrikansk svinpest) i programmet Smittsäkrad besättning. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**

- Regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att så långt möjligt förenkla regelverket och minska administrationen för djurägarna vad gäller villkorad läkemedelsanvändning, ViLA, samt:
 - Göra en översyn av anslutningskraven och öppna ViLA Mjolk för alla besättningar som vill använda arbetssättet och som klarar djurskyddsdeklarationens krav. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
 - Se över möjligheten att förlänga besöksintervallen av veterinär i ViLA Mjolk och ViLA Får. **Gård & Djurhälsan tillstyrker delvis förslaget om förlängt besöksintervall i ViLA Mjolk. Vi bedömer att det finns möjlighet att höja gränsen avseende medelkoantal för de mjolkproducerande besättningar som vid ett utökat intervall ska ha ViLA-besök varannan vecka. En sådan justering kan fortfarande säkerställa god insyn i besättningarna. Utökade besöksintervall på fyra respektive sex veckor i mindre besättningar är fortsatt lämpliga för att upprätthålla ett kontinuerligt och effektivt djurhälsoarbete i dessa besättningar. Vår erfarenhet är att det är viktigt att skapa goda förutsättningar för veterinären att kunna följa upp behandlingar och undersöka de djur som behöver veterinärvård. Gård & Djurhälsan avstyrker förslaget om förlängt besöksintervall inom ViLA Får och anser att det inte är försvarligt med ett förlängt intervall som är längre än var 8:e vecka, utöver den möjlighet som redan finns med att lägga in två digitala besök per år. Veterinären får inte tillräcklig kontinuitet och insyn i besättningen med glesare besöksintervall.**
 - Se över möjligheten att efter utbildning låta djurägare behandla kalvningsförflamning inom ViLA Mjolk. Resultat från Växa Sveriges pågående projekt bör inväntas. **Gård & Djurhälsan kan inte ta ställning till förslaget innan resultat av pågående projekt i Växas regi är klara.**
- Regeringen bör uppdra åt relevanta forskningsfinansiärer att ge frågor kring svenskt avelsarbete en hög prioritet i forskningsutlysningar. Det gäller även tillämpad forskning och utvecklingsarbete inom avelsområdet. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- I regeringens arbete med Sveriges nya livsmedelsstrategi bör vikten av att stärka det inhemska avelsarbetet, öka den genetiska kompetensen samt behovet av tillgång till svensk avels- och seminverksamhet betonas. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**

4.12 Konkurrenskraft och djurskydd. Konkurrenskraft och djurskyddskrav

- Värna och utveckla den svenska modellen med förebyggande djurskyddsarbete genom samarbete och samverkan mellan näring, myndigheter, akademi och andra organisationer. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Samtliga berörda myndigheter behöver även fortsättningsvis ha mycket tydliga uppdrag avseende produktionsfrämjande åtgärder, att minska djurägarnas administrativa börda samt förenkla och begränsa antalet bestämmelser i lagstiftningen. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget om att minska djurägarens administrativa börda men avstyrker förslaget om att begränsa antalet bestämmelser i lagstiftningen, se nedan för argumentation.**
- Uppdragen ska omfatta krav på samarbete mellan myndigheterna. Regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att:
 - Minska det totala antalet bestämmelser på djurskyddsområdet samt, i högre utsträckning och där så är lämpligt och inte riskerar djurskyddet eller ojämlika förhållanden för djurägarna, införa ytterligare flexibilitet i Jordbruksverkets föreskrifter, till exempel genom fler målstyrda bestämmelser eller bestämmelser med villkor samt förenkla och så långt möjligt minska detaljeringsgraden. **Gård & Djurhälsan avstyrker förslaget. Det är inte antalet bestämmelser på djurskyddsområdet i lagstiftningen som har betydelse för konkurrenskraften utan snarare hur de utformas och tillämpas. Branschrepresentanter har haft möjlighet att inkomma med önskemål om förändringar i djurskyddsbestämmelserna till utredningen, men trots detta har endast ett fåtal konkreta exempel på sådana identifierats inom utredningen. Vi har erfarenhet av att målstyrda regler kan vara svåra att tillämpa, både för djurägare och kontrollorganisationer. Minskade detaljeringskrav riskerar att skapa osäkerhet och leda till en olikvärdig bedömning vid kontroll. Det är viktigt för djurproducenterna att regelverket är tydligt och lättolkat. Det skapar en trygghet vid investeringar och det gör tillsynen enklare.**
 - Ta fram en årlig redovisning av resultatet av ovanstående arbete till regeringen. **Gård & Djurhälsan avstyrker förslaget eftersom vi inte ser något värde i att göra en sådan redovisning.**
 - Se över möjligheten att öka flexibiliteten i lagstiftningen när det gäller bete och utevistelse för får och nötkreatur i köttproduktion. **Gård & Djurhälsan avstyrker förslaget eftersom vi anser att det i första hand finns behov av tydligare regler kring utevistelse. Idag kan djurägare som planerar produktionsförändringar som inkluderar utevistelse inte få ett förhandsgodkännande om deras planerade utevistelse för får**

och nötkreatur i köttproduktionen är godkänd, utan måste avvakta en djurskyddskontroll. Vid investeringar är tydliga regler avgörande för att lantbrukare ska kunna planera sin produktion.

- Se över möjligheten att införa flexibilitet i lagstiftningen när det gäller placering av den fasta golvytan i grisboxar och se över kravet på andel fast yta. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Utred möjligheten att ge Jordbruksverket bemyndigande att godkänna nya kontrollprogram och ändra i befintliga program. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget. Vi anser att kontrollprogram inom djurskyddsområdet är väl fungerande verktyg som ger möjlighet för att uppfylla djurskyddsregler på ett alternativt sätt och att det inom kontrollprogram finns möjlighet för att för att upprätthålla djurskyddet. För att kontrollprogram fortsatt ska kunna drivas är det en förutsättning att det finns möjlighet att göra ändringar i dem.**
- Regeringen ger Kunskapsnavet för animalieproduktion (RISE) fortsatt finansiering efter den nuvarande periodens utgång, förutsatt positiv utvärdering av verksamheten. **Gård & Djurhälsan anser att en utvärdering av Kunskapsnavet för animalieproduktion verksamhet är nödvändig.**
- Mjölkcor (lakterande och icke lakterande kor) i lösdrift undantas från beteskravet i djurskyddsförordningen. **Gård & Djurhälsan avstyrker förslaget. Vi anser att de olika alternativen till undantag från beteskravet och konsekvenserna av förslaget inte är tillräckligt utredda. Att ta bort beteskravet kan leda till att branschen tappar konsumenternas starka förtroende för svenska animaliska livsmedel, inte minst för svenskt kött. Frågan är av sådan dignitet att den bör utredas brett inom animaliesektorn. Vi delar inte utredarens slutsats om att ett slopat beteskrav för mjölkcor kan ske med bibehållet djurskydd utan anser att resursen bete behöver kompenseras för att uppnå motsvarande djurskyddsnivå. Resursen bete skulle till exempel kunna kompenseras genom att införa villkor i föreskrifterna i likhet med förkortad avvänjningstid för gris, genom att införa ett kontrollprogram eller genom att överväga utevistelse som ett krav i stället för bete.**

4.14 Konkurrenskraft och djurskydd. Djurskyddet i EU och globalt.

- Regeringen ska fortsatt arbeta för skärpt djurskyddslagstiftning inom EU och globalt och för en korrekt och restriktiv användning av antibiotika. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Regeringen ska fortsatt arbeta för likvärdig tolkning, tillämpning och efterlevnad av EU:s djurskyddslagstiftning i de olika medlemsstaterna. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Ersättningar, övergångstider och andra villkor ska ges på motsvarande sätt och nivå till svenska animalieproducenter som till andra producenter i EU i det fall ombyggnationer eller andra åtgärder skulle krävas på grund av EU:s nya djurskyddslag-stiftning. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**

5.5 Djurskyddskravens påverkan på djurhälsa och läkemedelsanvändning

- Uppdra åt Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, att genomföra en fördjupad och utökad litteraturstudie om djurskyddskravens påverkan på djurhälsa och läkemedelsanvändning. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget men anser att SVA behöver ta in djurskyddskompetens från SLU för uppdraget.**
- Uppdra åt Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, att koordinera en kartläggning av aktuell läkemedelsanvändning i Sverige kopplat till djurskyddskrav och djurvälstånd. Denna ska ske i samverkan med för syftet lämpliga myndigheter och näringsorganisationer. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Av det totala anslaget för forskningsstöd till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas, ska andelen för djurskyddsbefrämjande åtgärder utökas till minst 18 miljoner kronor per år under perioden 2025–2028 varav minst 12 miljoner kronor ska gå till åtgärder som förbättrar djurhälsan och bidrar till korrekt, restriktiv och därmed minskad läkemedelsanvändning. **Gård & Djurhälsan ser positivt på ett ökat anslag till forskning och tillstyrker förslaget.**

6.9 Förprovning av djurstallar

- Förprovning av djurstallar ska behållas men förbättras och förenklas. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Förprovningen ska även fortsättningsvis omfatta endast stallbyggnaden och inte områden utanför denna. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att utreda om ekonomiskt stöd kan införas för frivilliga smittskyddssamråd. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- De sex civilområdesansvariga länsstyrelserna ska ansvara för handläggning och beslut i förprövningsärenden. **Gård & Djurhälsan avstyrker förslaget. Även om en minskning av antalet länsstyrelser som handlägger förprövningsärenden potentiellt skulle kunna höja kompetensen hos förprövarna, bedömer vi att förslaget samtidigt medför risk för försämringar på andra områden. Det är inte självklart att de sex civilområdesansvariga länsstyrelserna har de bästa förutsättningarna eller den närhet till animalieproduktionen som krävs för att vara mest lämpade att ansvara för förprövningsärenden. En centralisering av förprovningen riskerar att försvåra förmöten och besiktning. I stället kan samverkan mellan länsstyrelserna utvecklas och underlättas så att de länsstyrelser som handlägger flest sällan förekommande ärendetyper kan fungera som stöd åt andra länsstyrelser.**
- Det införs ett bemyndigande till Jordbruksverket att föreskriva om vilka kompetenser som ska finnas på den prövande myndigheten. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Regeringen ger Sveriges lantbruksuniversitet eller annat lämpligt lärosäte i uppdrag att ta fram utbildningsprogram eller kursblock med särskild inriktning på lantbruksbyggnader och djurmiljö. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att se över möjligheten att reglera en skyldighet för länsstyrelsen att erbjuda djurägare ett digitalt eller fysiskt förmöte inför att en förprövningsansökan skickas in. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att utforma en ordning för att godkänna standardiserade byggnadslösningar och inredningar. Om djurhållaren väljer sådana typgodkända byggnadslösningar utgår kravet på förprovning. **Gård & Djurhälsan tillstyrker delvis förslaget. Vi instämmer i att det kan finnas ett behov av ett snabbspår för typgodkända lösningar men ser en risk i att typgodkända lösningar snabbt kan bli föråldrade och inte följa med i anpassningar för nya rekommendationer.**

7.13 Innovation och forskning

- Branschföreträdare ska i högre grad än i dag vara delaktiga i forskningsfinansiärernas utformning av forskningsutlysningar samt i högre grad i bedömning av forskningsansökningar. **Gård & Djurhälsan tillstyrker delvis förslaget då det fortfarande kommer finnas behov för grundforskning och nytänkande som riskerar att tillsidosättas för önskemålet om snabbt tillämpad forskning.**
- Både virtuella elstängsel och fysiska elstängsel ska omfattas av undantaget i 2 kap. 17 § djurskyddsförordningen. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**

8.7 Kontroller och administrativ börda

- Regeringen ska ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram och genomföra kalibreringsutbildningar avseende djurskydd för länsstyrelserna och för de officiella veterinärerna på slakterier. Branschaktörer bör inkluderas vid dessa utbildningar. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Regeringen ska ge Jordbruksverket i uppdrag att göra en översyn och uppdatering av vägledningen för djurskyddskontroll på slakteri i den del som avser de officiella veterinärernas kontroll av djurskydd. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Regeringen ska ge Jordbruksverket i uppdrag att undersöka möjligheten att ge djurägare rätt till avstämning med officiell veterinär inför transport av djur till slakteri. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**

9.5 Ersättningssystem

- Regeringen ska fortsatt arbeta för att det enligt EU ska vara tillåtet med djurvälståndersättningar för åtgärder som ingår i nationell lagstiftning och praxis men som går utöver EU:s gemensamma djurskyddslagstiftning. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Regeringen ska fortsatt arbeta för att i EU förändra reglerna för grundvillkoren i syfte att minska den administrativa bördan och att de ekonomiska konsekvenserna vid sanktioner inte ska bli orimligt hårda. Kvarvarande grundvillkor bör ha ett tydligt mervärde. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
- Regeringen ska överväga möjligheterna att återinföra miljöersättning för vallodling inom CAP. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**

- Regeringen ska ge Jordbruksverket i uppdrag att:
 - Undersöka möjligheterna och utforma förslag för att genomföra ekonomiska uppräknings för ersättningsnivåerna för djurvälståndersättningar samt undersöka möjligheterna att inom ramen för CAP införa fler djurvälståndersättningar. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
 - Undersöka möjligheterna och utforma förslag för att höja budgeten för investeringsstöden. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
 - Utredda möjligheterna att med årliga förstärkningar till investeringsstöden öronmärka medel för ny- eller ombyggnation till lösdrift i mjölkföretag som har uppbundet system. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget förutsatt att det innebär årliga förstärkningar av investeringsstöden, så att inte andra driftsformer drabbas av brist på medel till investeringsstöd.**
 - Se över startstöden till unga lantbruksföretagare och villkoren för stöden i syfte att framför allt förenkla handläggningen. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**
 - Ta fram enhetskostnader för uppförande av stallbyggnader för fårproduktion. **Gård & Djurhälsan tillstyrker förslaget.**

Med vänlig hälsning
Gård & Djurhälsan